

УДК 551.4

**ГЕОМОРФОЛОГІЧНА РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ
СКИБОВИХ КАРПАТ****Я. Кравчук***Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000, Україна*

Геоморфологічна регіоналізація Скибових Карпат виконана на підставі детального морфоструктурного аналізу. Таксономічні одиниці (підобласті, райони і підрайони) виділені з урахуванням поздовжнього та поперечного структурно-літологічних поділів.

Ключові слова: геоморфологічна регіоналізація, морфоструктурний аналіз, типологічний і територіальний принципи, таксономічні одиниці районування.

Перші спроби природної регіоналізації на території сучасних Українських Карпат зробили Г. Величко, А. Реман, С. Павловський, М. Орліч, П. Біланюк (1939) [1]. За основу поділу більшість авторів брали поперечне розчленування Карпат річковими долинами. Винятком було районування С. Павловського, який уперше спробував ув'язати регіони з поздовжнім структурно-літологічним поділом.

Першу схему геоморфологічного поділу Українських Карпат, яка ґрунтувалася на типологічному (морфоструктурному) і територіальному принципах запропонував М. Єрмаков [2]. На цій схемі виділені таксономічні одиниці рангу геоморфологічних областей.

Найдетальнішу геоморфологічну регіоналізацію Українських Карпат виконав П. Цись (1951, 1955, 1962, 1968) на рівні геоморфологічних районів. Скибові (Зовнішні) Карпати П. Цись розділив на дві підобласті: Бескидсько-Горганську і Покутсько-Буковинську, у межах яких виділив шість геоморфологічних районів.

Деякі уточнення і деталізація (виділення підрайонів) геоморфологічного поділу Українських Карпат зробили Б. Лящук [5] для Покутсько-Буковинських Карпат, Д. Стадницький [10] для Горганів, Ю. Єрмоленко [3] для Бескидів, Я. Кравчуком [4] для Передкарпаття, Р. Сливка [9] для Вододільно-Верховинських Карпат, Г. Рудько, Я. Кравчук [8] для Українських Карпат. Усі ці схеми ґрунтувались на геоморфологічному поділі професора П. Цися.

Досить детальне фізико-географічне районування Українських Карпат виконали Г. Міллер, О. Федірко, А. Мельник (1990, 1999).

З урахуванням досліджень згаданих авторів пропонуємо схему геоморфологічної регіоналізації області Скибових Карпат (див. таблиця, картосхема). У ній таксономічні одиниці вищого рангу (підобласті, райони) виділено з переважанням чинника поздовжнього структурно-літологічного поділу, хоча важливу роль відіграє і поперечний (блоковий) поділ Скибових Карпат.

У разі виділення підрайонів зі збереженням переважно карпатського напрямку морфоструктур важливе також поперечне розчленування долинами головних рік. Осно-

вою для їхнього виділення були морфоструктури третього і четвертого порядків, які утворюють типологічні комплекси з характерними рисами не тільки морфоструктури, а морфоскульптури.

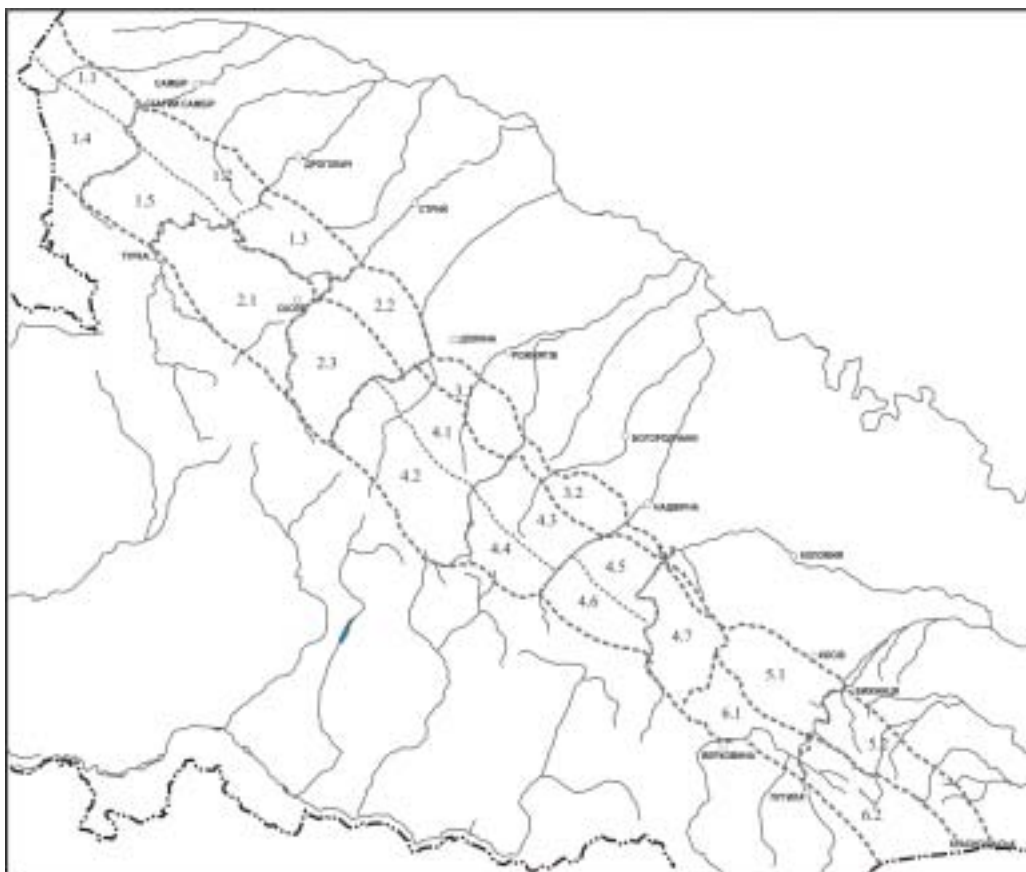
Схема геоморфологічної регіоналізації Скибових Карпат

Підобласть	Район	Підрайон
А. Бескиди	1. Верхньодністерські Бескиди	1.1. Хирівський 1.2. Підбузький 1.3. Орівський 1.4. Орово-Магуро-Лімнянський 1.5. Топільнице-Розлуцький
	2. Сколівські Бескиди	2.1. Парашківсько-Високоверхський 2.2. Сукельський 2.3. Магуро-Зелем'янський
Б. Скибові Горгани	3. Район низькогірного рельєфу Скибових Горган	3.1. Вигодсько-Перегінський 3.2. Манявсько-Битківський 3.3. Делятинський
	4. Район середньогірного рельєфу Скибових Горган	4.1. Сехліський
		4.2. Аршице-Яйко Ілемський
		4.3. Чортківсько-Станімирський
4.4. Сивулянський		
	4.5. Пасічнянсько-Яремчанський	
	4.6. Довбушанський	
	4.7. Запрутських Горган	
В. Покутсько-Буковинські Карпати	5. Район низькогірного рельєфу Покутсько-Буковинських Карпат	5.1. Покутське низькогір'я
		5.2. Буковинське низькогір'я
	6. Район середньогірного рельєфу Скибових Покутсько-Буковинських Карпат	6.1. Покутське середньогір'я
		6.2. Буковинське середньогір'я

1. Район Верхньодністерських Бескидів займає північно-західну частину Скибових Карпат. Північно-східна межа проходить від кордону з Польщею до долини р. Стрий уздовж орографічного уступу з Передкарпаттям. На південному заході він межує із Стрийсько-Сянською верховиною (зона Кросно), долиною р. Стрий відділена від Сколівських Бескидів.

Для району характерний низькогірний рельєф з порівняно м'якими обрисами й абсолютними висотами 600–800 м, за винятком хребтів Магуро-Лімнянського (1022,0 м), Розлуцького (932,9 м) і Цюхового (939,4 м).

Переважна площа району зайнята денудаційною Підбескидською поверхнею з фрагментами Бескидської поверхні. Поздовжні долини домінують над поперечними, добре виражені пліоценові реліктові долини. Ріка Стрий і, частково, Дністер, мають круті врізані меандри, широкі долини з порівняно похилими терасованими схилами. Більша частина району приурочена до найбільш звуженої частини Скибової зони („Самбірське звуження” за Ю. Пуцаровським). У межах низькогірних Верхньодністерських Бескидів виділено такі підрайони: 1) Хирівський; 2) Підбузький; 3) Орівський;

Картохема геоморфологічної регіоналізації Скибових Карпат (умовні позначення див. у табл.)

4) Орово-Магуро-Лімнянський; 5) Топільнице-Розлуцький. Хирівський, Підбузький і Орівський підрайони приурочені до смуги крайового низькогір'я, яке сформувалося на Береговій, Орівській і частково Сколівській скибах. Орово-Магуро-Лімнянський і Топільнице-Розлуцький підрайони сформувалися на скибах Парашки, Зелем'янки і Рожанки.

Хирівський підрайон (1.1) на межиріччях рік Вирви, Стривігору і Дністра займає нешироку смугу типового крайового низькогір'я, яке сформувалося на Орівській і Сколівській скибах. Берегова скиба в рельєфі практично не виражена, вона виклинює і перекрита Орівським насувом.

Невисокі хребти з абсолютними висотами від 500–550 до 600–730 м і куполоподібними вершинами (максимальні висоти – г. Комарка – 651,7 м, г. Велика Сушиця – 732,6 м) сильно розчленовані долинами рік Вирви, Стривігору, Дністра та їхніми численними притоками. У будові хребтів переважають відклади стрийської світи.

Глибоко врізані долини потоків мають круті, часто урвисті береги. Поздовжні відріз-

ки долин закладені вздовж вузьких смуг виходів аргілітів і алевролітів менілітової світи.

Підбузький підрайон (1.2) є продовженням у південно-східному напрямі крайового низькогір'я на межиріччях Дністра–Бистриці Підбузької–Тисьмениці. Смуга низькогір'я тут значно розширена переважно завдяки Орівській морфоструктурі, у будові якої провідну роль відіграють відклади стрийської світи верхньої крейди.

Абсолютні висоти поступово зростають у південно-східному напрямі від 500–600 м на межиріччі Дністра і Бистриці Підбузької до 600–720 м на межиріччі Бистриці Підбузької і Тисьмениці; г. Биковець, 734 м). Північно-західна частина підрайону приурочена до Воля-Блажівського блокового підняття, яке в рельєфі добре виражене вигином р. Дністер і максимальною абсолютною висотою в межах Сколівської морфоструктури (г. Виділок, 858 м).

До Передкарпаття підрайон підходить чітко вираженим уступом. Територія сильно розчленована численними притоками рік Бистриці Підбузької і Дністра, верхів'ями р. Тисьмениці.

Орівський підрайон (1.3) займає південно-східну частину крайового низькогір'я Верхньодністерських Бескидів поміж верхів'ями Тисьмениці на північному заході та долиною Стрию на південному сході. Досить широкою смугою тут представлена Берегова морфоструктура з абсолютними висотами 700–800 м (г. Верх, 802,6 м, г. Вага, 748,4 м). Ще більше зростають абсолютні та відносні висоти в межах Орівської морфоструктури (максимум у хребті Цюховий, 939,4 м). Таке зростання висот у цьому підрайоні порівняно з північно-західною частиною крайового низькогір'я пов'язане з Орівським блоковим підняттям. У будові підрайону, крім переважних відкладів стрийської світи, беруть участь яменські пісковики, які в околицях сіл Урич і Ямельниця утворили мальовничі скелі.

До цього підрайону зачисляємо і мікрорайон Синьовидненської улоговини, яка утворилася при злитті рік Стрию й Опору у смугі поширення відкладів переважно менілітової світи.

Орово-Магуро-Лімнянський підрайон (1.4) розміщений на межиріччі Дністра—Стривігору й охоплює морфоструктури Парашки, Зелем'янки і Рожанки.

Найширшу смугу займає морфоструктура Парашки, представлена двома низькогірними хребтами з вершинами Кобила – (749 м), Свиний (752 м), Магура (736 м), які розділені поздовжніми долинами. З морфоструктурою Зелем'янки пов'язані хребти Оровий і Верх Оровий, що мають типові куполоподібні вершини з абсолютними висотами 700–800 м (г. Яворницько, 800,5 м; г. Горб, 739,9 м). Максимальна висота підрайону приурочена до Магуро-Лімнянського хребта (1 022 м).

У будові хребтів беруть участь відклади дрібноритмічного флішу верхньої крейди, еоцену й олігоцену, через що територія має вигляд сильно розчленованого погорбованого низькогір'я. Схили хребтів розчленовані численними зворами, балками, круті береги яких ускладнені зсувами.

Топільниця–Розлуцький підрайон (1.5) займає межиріччя Дністра і Стривігору в межах морфоструктур Парашки, Зелем'янки і Рожанки (Розтоцько–Розлуцький ланцюг). Для підрайону характерним є чергування хребтів „карпатського” простягання з поздовжніми долинами (Топільниця, Свидник Ясениця, Волосянка). В будові хребтів морфоструктур Парашки і Зелем'янки провідну роль відіграють відклади стрийської світи, поздовжніх долин — менілітової світи. У південно-західній частині підрайону (Розлуцький хребет) на морфологію рельєфу значно вплинули кросненські відклади.

Абсолютні висоти зростають у південно-західному напрямі від 750–800 (максимальні

висоти – г. Маловенка, 848,2 м, г. Вишка, 838,5 м; г. Прислип, 827 м) до 850–900 м (максимальні висоти г. Розлуч, 932,9 м, г. Вінець, 891,9 м).

У рельєфі добре простежуються фрагменти Бескидської і Підбескидська поверхні вирівнювання, а також долинні педименти.

2. Район Сколівських Бескидів займає межиріччя Стрию–Опору–Сукулю–Мизунки. Відомий як „район середньовисотних моноклінальних хребтів” (Цись, 1968). Хребти приурочені до морфоструктур (скиб) Сколівської, Парашки, Зелем’янки і Рожанки. Переважні абсолютні висоти коливаються у межах 900–1200 м (г. Парашка, 1268 м). Великий контраст абсолютних і відносних висот із Верхньодністерськими Бескидами пояснюють приуроченістю району до проміжного блока (між Бескидським і Горганським). Середньогірний рельєф з елементами низькогір’я виявлено тільки у Сукельському підрайоні, який межує з Передкарпаттям (переважні абсолютні висоти 700–1000 м). Характер рельєфу на вододілі рік Опору і Мизунки (г. Магура, 1362 м), зокрема у басейні р. Мизунки, більше нагадує горганський тип. Переважають глибоко врізані поперечні долини (ріки Опір, Сукіль, Лужанка, Мизунка), які перетинають упродовж усіх скиб. Як і в районі Верхньодністерських Бескидів панівне становище в будові хребтів посідають відклади стрийської світи верхньої крейди.

По рівновисотних хребтах простежуються фрагменти Бескидської поверхні вирівнювання. За особливостями рельєфу в районі Сколівських Бескидів виділяють три підрайони: Парашківсько-Високоверхський, Сукельський і Магуро-Зелем’янський.

Парашківсько-Високоверхський підрайон (2.1) розміщений на межиріччі Стрию–Опору й охоплює морфоструктури Сколівську, Парашки, Зелем’янки і Рожанки. Приурочений до поперечного блокового Парашківського підняття, з яким пов’язані одні з найбільших абсолютних висот Бескидів. Усі хребти асиметричні, розділені вузькими синклінальними зниженнями, які мало помітні у рельєфі. У їхній будові беруть участь відклади стрийської світи, а також повний комплекс відкладів еоцену.

Зі скибою Парашки пов’язані два паралельні хребти: північно-східний з вершинами Парашка (1268,5 м) і Великий Верх (1177,5 м) та південно-західний (Манмальська складка) з вершиною Виднога (1132,4 м). Скиба Зелем’янки представлена у рельєфі куполоподібними вершинами, що відокремлені потоками і короткими хребтами з вершинами Перекоп (1212,9 м), Кременна (1135,5 м) та ін.

У Зелем’янській морфоструктурі виділені два паралельні хребти — північно-східний, приурочений до власне скиби Рожанки (найвищі вершини – Шебела, 1216,0 м, Кременець, 1226,6 м), і південно-західний з вершинами Високий Верх (1176,8 м), Менчил (1126 м), який є продовженням Розлучського хребта. Підрайон надзвичайно перспективний для рекреації.

Сукельський підрайон (2.2) займає межиріччя Стрию і Мизунки–Свічі у межах Берегової й Орівської морфоструктур. Це єдиний підрайон Сколівських Бескидів з ділянками низькогірного рельєфу, який сформувався на відкладах менілітової світи (переважно аргіліти). Дуже помітне зменшення частки верхньокрейдових і палеоценових відкладів в Орівській морфоструктурі, де також домінує еоценовий і олігоценний фліш. Абсолютні висоти помітно зростають з північного заходу на південний схід, а також від краю вглиб гір.

У Береговому низькогір’ї абсолютні висоти коливаються в межах 550–750 м (найвища вершина – Оси Горб, 763,3 м). В Орівській морфоструктурі максимальні абсолютні висоти приурочені до межиріччя Лужанки–Мизунки (вершини – Половатинець, 1035,8 м, Церковище, 1119,8 м).

Підрайон сильно розчленований численними долинами потоків басейну рік Сукелю і Лужанки, які мають круті береги, в руслах рік часто трапляються пороги, невеликі водоспади. На схилах простежуються мальовничі скельні виступи ямненських пісковиків. По території підрайону розроблено багато цікавих туристичних маршрутів.

Магуро-Зелем'янський підрайон (2.3) охоплює межиріччя Опору та Мизунки у морфоструктурах Сколівській, Парашки, Зелем'янки і Рожанки. Він є проміжним між Бескидами і Горганями.

У розширеній на цьому межиріччі Сколівській морфоструктурі простежується хребет з абсолютними висотами 900–1 100 м (найвища вершина – г. Яворинка, 1 131 м). Морфоструктура Парашки представлена хребтами Зелем'янка (1 265,0 м) і Буковинця–Чорної Охли (г. Буковинець, 1 258,9 м, г. Чорна Охла, 1 287,2 м). Зі скибою Зелем'янки пов'язані хребти з вершинами Кіндрат (1 156,0 м), Матахів (1 217,0 м) на південному заході і масив Магура (1362,7 м) на південному сході. У морфоструктурі Рожанки найпомітніший хребет з вершинами Магій (1 281,4 м) і Чирак (1 249,6 м).

Для всіх хребтів підрайону характерна чітка асиметрія схилів: північно-східні схили крутістю 25–35°, південно-західні – 20–25°. Підрайон пов'язується із Магурським блоковим підняттям, свідченням чого є поширення тут відкладів стрийської світи і поява вікон з відкладами головнинської світи.

Хребти сильно розчленовані численними витоками рік Сукелю і Лужанки, притоками Опору і Мизунки. Прямолинійність багатьох потоків, глибокий вріз русел, дуже круті й урвисті береги свідчать про приуроченість їх до тектонічних порушень. У будові південно-східних відрізків хребтів (басейн Мизунки) беруть участь ямненські пісковики, через що на схилах багатьох вершин трапляються кам'яні розсипи.

3. Район низькогірного рельєфу Скибових Горганів приурочений до Берегової і частково до Орівської скиб. Смуга низькогірних крайових хребтів шириною від 2–3 до 5–6 км простежується вздовж краю Карпат від долини рік Мизунки і Свічі на північному заході до верхів'їв рік Ослави і Лючки на південному сході.

У будові північно-західної частини (межиріччя Свічі–Лімниці–Бистриці) регіону провідну роль відіграють відклади менілітової і поляницької світ. На межиріччі Бистриці Надвірнянської–Пруту відслонений вузькими смугами весь комплекс еоцену, а також з'являється ямненська і стрийська світи.

Крайове горганське низькогір'я має типові гратчасті розчленування. Головні поперечні ріки Свіча, Чечва, Лімниця, Бистриця-Солотвинська, Бистриця-Надвірнянська, Пруг виробили досить широкі (до 1–2 км) терасовані долини, а також улоговини (Вигодська, Делятинська).

Абсолютні висоти коливаються в межах 700–950 м. Максимум висот припадає на південно-західну частину району, що приурочена до насуву Орівської скиби, але не перевищує 1 000–1 100 м. Простежується декілька хребтів (пасом), які розділені долинами рік і потоків на окремі невеликі масиви з куполоподібними вершинами. Більшість з них мають вирівняні пригребеневі поверхні шириною 100–200 м з відносними висотами від 300 до 500 м, які є залишками давньої поверхні вирівнювання. До Передкарпаття низькогір'я підходить чітким орографічним уступом, відносні висоти якого місцями (межиріччя Чечви–Лімниці, Бистриці–Надвірнянської–Пруту) досягає 250–300 м. У межах району виділяють три підрайони: Вигодсько–Переґінський, Манявсько–Битківський і Делятинський.

Вигодсько–Переґінський підрайон (3.1) займає межиріччя Мизунки–Свічі–Лімниці. До складу підрайону належить три морфоструктури — Вигодська улоговина, Грабівське

(межиріччя Свічі–Чечви) і Дубівське (межиріччя Чечви–Лімниці) низькогір'я, які можна виділити як окремі мікрорайони.

У Вигодській улоговині площею понад 40 км² добре простежується до шести терас. Найбільшу площу займають поверхні другої (2,5 м), третьої (5,5–6,0 м) і четвертої (15–17 м) терас.

Абсолютні висоти у північно-західній частині низькогір'я (Грабівське) коливаються в межах 500–780 м. Найвищі вершини – г. Забуй (778,6 м), г. Спаська (785,7 м). У південно-східній частині низькогір'я висоти зростають до 800–1 000 м (найвищі вершини – Гірський Верх, 978 м, Верхня, 981, Вулкан, 1 018, Голиця, 925 м).

Долини Чечви, Манівки, Дуби, Млинівки та їхніх приток сильно розчленували низькогір'я, розділивши його на окремі невеликі масиви з куполоподібними вершинами. Підрайон добре заліснений, населенні пункти зосереджені вздовж краю Карпат і в долинах головних рік.

Манявсько–Битківський підрайон (3.2) розміщений на межиріччі Лімниці–Бистриці–Солотвинської–Бистриці–Надвірнянської. Берегова скиба на межиріччі обох Бистриць має максимальну ширину (Битківський покрив), яку перекидає потужний насуп Орівської скиби. Крім того, в околицях Биткова зафіксовано декілька тектонічних вікон з моласовими відкладами воротиської серії. Провідну роль у будові низькогір'я відіграють відклади дрібноритмічного флішу нижньо- і верхньоменілітової світ, а також бистрицької і частково стрийської світ. У підрайоні є одне з найстаріших нафтових родовищ – Битківське.

На межиріччі Лімниці–Бистриці–Солотвинської берегове низькогір'я звужене до 3–4 км, на межиріччі обох Бистриць воно розширюється до 8–10 км. Межиріччя Лімниці–Бистриці–Солотвинської займає Туравське низькогір'я (г. Турава, 940,4 м). Переважні абсолютні висоти — від 650 до 900 м. Долини Великої і Малої Турави розділяють його на два пасма. До Передкарпаття низькогір'я підходить орографічним уступом заввишки 150–170 м.

Межиріччя обох Бистриць у межах підрайону займають дві морфоструктури четвертого порядку – Манявська і Битківська. Абсолютні висоти коливаються в межах 700–950 м, відносні – 300–400 м. Пологовипуклі пригребеневі поверхні на цих висотах П. Цись (1957) уважав залишком давньої поверхні вирівнювання. Найвищі вершини у північно-західній частині підрайону – г. Вапенька (791,5 м) і г. Кічера (911,8), у південно-східній — г. Яршиця (891,6) і г. Діл (994,7 м).

У багатьох місцях схили невисоких пасом і окремих вершин ускладнені зсувами, які приурочені до ділянок поширення глинистого флішу менілітової серії. З виходами відкладів манявської світи пов'язаний розвиток осипних процесів.

Деятинський підрайон (3.3) займає межиріччя Бистриці–Надвірнянської–Пруту, а також невелику ділянку на правобережжі Пруту (Ославське низькогір'я). Берегове низькогір'я звужене тут до 4–5 км, а на правобережжі Пруту до 1,5–3 км.

У будові межиріччя беруть участь відклади менілітової, бистрицької, манявської і вигодської світ. Поперечними розломами межиріччя розбите на окремі блоки, до яких приурочені куполоподібні вершини, що нагадують ерозійно-денудаційні останці. Найхарактернішими є розміщені вздовж краю гір г. Страгора (880,7 м) і г. Лисаня (779,0), а на правобережжі р. Прут – г. Стражниця (573,6) і г. Кіпча (698,9 м). Перевищення над денудаційно-аккумулятивною поверхнею Передкарпаття в околицях сіл Стримба і Лоева досягає 250–300 м.

Схили невисоких хребтів і окремих вершин сильно розчленовані численними прито-

ками рік Бистриці Надвірнянської і Пруту. В долинах цих рік сформувалися у межах низькогір'я улоговиноподібні розширення – Пнів–Надвірнянське і Делятинське.

4. Район середньогірного рельєфу Скибових Горганів розміщений між долиною р. Мизунки на північному заході та вододілом поміж басейном Пруту і Черемошу та Пістинки на південному сході. На північному сході межує з низькогір'ям Скибових Горганів, на південному заході — з Вододільно-Верховинською областю.

У Скибових Горганах найяскравіше простежується тісний взаємозв'язок між рельєфом і структурно-літологічною зональністю. Гірські хребти, які простягаються з північного заходу на південний схід, збігаються з простяганням скиб і окремих лусок. Проте, на відміну від Бескидів тут часто нема прямолінійної форми хребтів. Потужні відроги, які відходять від головних хребтів у різних напрямках, утворюють компактні гірські масиви. Дуже часто простежується асиметрія гірських хребтів — північно-східні схили є крутіші, ніж південно-західні.

Значну роль у формуванні своєрідних ландшафтів Скибових Горганів відіграють потужні виходи ямненських пісковиків у пригребневих частинах хребтів, які утворюють великі поля кам'яних розсипищ. Крім того, у рельєфі Скибових Горганів відображено те, що вони є найактивнішим неотектонічним регіоном Скибових Карпат. Про це свідчить значна висота гір, велика амплітуда вертикального розчленування, слабка збереженість залишків давніх поверхонь вирівнювання, глибоко врізані поперечні долини з крутими схилами.

У районі середньогірних Скибових Горганів виділяють такі підрайони: 1) Сехліський; 2) Аршице–Яйко Лемський; 3) Чортківсько–Станимирський; 4) Сивулянський; 5) Пасічнянсько–Яремчанський; 6) Довбушанський; 7) Запрутських Горганів. Морфологічні відмінності рельєфу підрайонів пов'язані з приуроченістю їх до поздовжніх морфоструктур (скиб): північно-східна смуга пов'язана переважно з Орівською і Сколівською скибами, південно-західна — зі скибами Парашки і Зелем'янки, частково Сколівською. Поперечні межі підрайонів проходять по долинах головних рік — Мизунки, Свічі, Лімниці, Бистриці-Солотвинської, Бистриці-Надвірнянської і Пруту.

Сехліський підрайон (4.1) займає межиріччя Мизунки–Свічі–Лімниці до межиріччя Свічі–Лімниці в межах Орівської і Сколівської морфоструктур. Від долини р. Мизунки Орівська морфоструктура розширюється — від 5–6 до 8–10 км. Взаємовідношення між скибами тут ускладнені насувами різної амплітуди, особливо потужний насув скиби Парашки на Сколівську. Через це у рельєфі звужена Сколівська морфоструктура простежується не досить чітко.

Переважні абсолютні висоти в підрайоні коливаються в межах 1 000–1 300 м. На межиріччі Мизунки–Свічі у рельєфі виділяють короткі хребти з вершинами Лиса (1 158,7 м), Кіголо (1 125,9), Щавна (1 173,0 м) і вершина з відміткою 1 232 м у верхів'ях потоку П'янка.

На межиріччі Свічі та Лімниці панівне положення займають хребти Сехліс (1316,8 м) і Верхній Сехліс (1 356,0 м). Північно-східніше розміщений хребет з вершиною Стовп (1 079 м), Сивакова (1 024 м), Під'явірник (1 200 м), південно-західніше – хребет Круглого Верху з максимальною абсолютною висотою 1 197 м, а також хребет з вершинами За Тодором (1 027 м) і Казарка (1 138 м).

Пісковики ямненської світи відслонені вузькими смугами у пригребневій частині більшості хребтів. Провідну роль у будові хребтів відіграють відклади еоцену (манявська, вигодська і бистрицька світи). Глибоко врізаними долинами головних рік, а

також верхів'ями рік Чечви й Ілемки підрайон розділений на порівняно невеликі за площею масиви блокового типу.

Підрайон добре заліснений, порівняно легко доступний по дорогах, які прокладені по долинах численних рік, тому є перспективним для рекреаційного освоєння.

Аршице–Яйко Ілемський підрайон (4.2) приурочений до морфоструктур Парашки, Зелем'янки і Рожанки на межиріччях Мизунки–Свічі–Лімниці. Для підрайону характерна значна розчленованість гірських хребтів на окремі групи, особливо у найбільше розширеній тут морфоструктурі Зелем'янки. Найчіткіше виділені гірські групи Яйко Ілемське, Молода, Грофа, Попада. Чітке „карпатське” простягання зберегли хребти Аршиця, Хом у морфоструктурі Парашки і хребет Розтока у морфоструктурі Зелем'янки.

Пригребеневі частини більшості хребтів і гірських груп приурочені до виходів масивних ямненських пісковиків, що сприяло утворенню великих полів кам'яних розсипів, компактності хребтів та окремих вершин, порівняно слабкому розчленуванню схилів.

Переважно на північно-східних схилах багатьох вершин збереглися сліди нівально-льодовикової обробки у вигляді лійкоподібних заглибин, що нагадують кари (вершини Грофа, Паренке, Попада). Ріки і потоки в межах підрайону мають переважно ущелиноподібні долини з крутими схилами.

Найбільші абсолютні висоти підрайону є у центральній частині (морфоструктура Зелем'янки) і коливаються в межах 1 300–1 700 м. Тут зосереджені і найвищі вершини — Грофа (1 748,0 м), Попада (1 740,0), Паренке (1 736,4), Молода (1 723,0 м).

Північно-східніше (морфоструктура Парашки) і південно-західніше (морфоструктура Рожанки) абсолютні висоти зменшуються. Зі скибою Парашки пов'язаний наймасивніший і компактний хребет Скибових Горганів Аршиця з абсолютними висотами 1 400–1 550 м (найвищі вершини Горган Ілемський (1 586,9 м) і Верх Слобушниця (1 561,4 м)). Продовженням його на межиріччі Свічі та Мизунки є хребет Хом (1 344,0 м).

Південно-західніше, на межиріччі Мизунки і Свічі розміщений хребет Розтоки (найвищі вершини – Городище Велике, 1 370,8 м і Менчул, 1 450,8 м). Приурочений хребет до скиби Рожанки, яка тут виклиноє і перекриває насувом зони Кросно.

Аршице–Яйко Ілемський підрайон – один з типових і унікальних у Скибових Горганах. Для збереження типових горганських ландшафтів тут бажано значно збільшити природоохоронні площі.

Чортківсько–Станимирський підрайон (4.3) займає межиріччя Лімниці–Бистриці–Солотвинської–Бистриці–Надвірнянської в межах Орівської і Сколівської скиб. На межиріччі Лімниці–Бистриці–Солотвинської до підрайону належать морфоструктури хребта Гринькова (Орівська скиба) і хребта Верх Пасічний–Полецька (Сколівська скиба). На межиріччі обох Бистриць — це морфоструктури хребтів Чортка (Орівська скиба) і Станимира (Сколівська скиба). За детальнішого поділу ділянки межиріч Лімниці–Бистриці–Солотвинської і обох Бистриць можна вважати окремими мікрорайонами.

Оскільки в будові підрайону, особливо Орівської морфоструктури, провідну роль відіграють аргіліти й алевроліти стрийської світи, то більшість гірських хребтів і вершин мають м'які обриси. Ямненські пісковики відслонені вузькими смугами переважно вздовж гребенів найвищих хребтів, які вкриті кам'яними розсипами. На хребтах Гриньків (1 254,8 м) і Чортка (1 257,3 м) простежуються вузькими смугами видовжені поверхні з відносними висотами 400–500 м, які місцями змінені скелястими гребенями.

Обширніші ділянки кам'яних розсипів пов'язані зі схилами хребтів Верх Пасічний (1 296,0, 1 504 м) і Станислав (1 546,3 м).

Підрайон сильно розчленований численними ріками і потоками, які часто мають ущелиноподібні долини з дуже крутими й урвистими схилами. Багато з них є селенебезпечними. Головні ріки (Лімниця, Бистриця-Солотвинська, Бистриця-Надвірнянська) у межах підрайону мають порівняно широкі терасовані ділянки долин. Підрайон легко доступний і перспективним для рекреаційного освоєння.

Сивулянський підрайон (4.4) охоплює найвищу частину Скибових Горганів і, відповідно, всіх Скибових Карпат. Приурочений до скиб Парашки і Зелем'янки на межиріччі Лімниці і Бистриці-Надвірнянської. Максимальні абсолютні висоти приурочені до Сивулянського хребта – г. Лопушна (Велика Сивуля, 1 836 м і Мала Сивуля, 1 818,5 м). Північно-східніше розміщений хребет Матахів, який починається на правобережжі р. Лімниці та поступово підвищується у південно-східному напрямі до г. Висока (1 803,6 м) і г. Ігровець (1 804,3 м). Пригребеневі поверхні та схили хребтів покриті кам'яними розсипами.

Вершини мають різноманітну форму: г. Висока – у вигляді піраміди піднімається над вирівняною поверхнею хребта на 200 м, г. Мала Сивуля складена нагромадженням брил ямненських пісковиків у формі конуса. На схилах г. Ігровець є заглибини з урвистими схилами, які більшість дослідників вважають льодовиковими карами.

До реліктових форм рельєфу в цьому підрайоні належать також численні безводні улоговини на південних схилах Сивулянського хребта, які засипані уламковим матеріалом. Утворення їх пов'язують (Ромер, 1904) з активними процесами денудації внаслідок морозного звивітряння в періоди плейстоценових зледенінь.

Продовженням Сивулянського хребта на межиріччі обох Бистриць є хребет з вершинами Негрова (1 602,4 м), Короткан (1 675,4), Гавір (1 551,4), Максимець (1489 м). Кам'яні розсипи поширені на схилах і на окремих вершинах. Більшість вершинних поверхонь зайнята полонинами (досить рідкісне явище для Горганів).

Південну частину підрайону займають хребти Кінець Горгану (1 580 м) і Таупширка (1499,6 м), приурочені до скиби Зелем'янки, яка південно-східніше хребта Таупширка занурюється під олігоцені відклади зони Кросно і з'являється потім у долині р. Прут.

Характерною особливістю обох хребтів є наявність вирівняних пригребневих поверхонь шириною до 700–800 (хребет Кінець Горгану) і 150 м (Таупширка). Окремі вершини підняті над цією поверхнею на 40–50 м. Переважні абсолютні висоти цих поверхонь – 1 450–1 550 м. Поверхня хребтів і схили вкриті кам'яними розсипами, криволіссям. Долини потоків, які розчленовують схили хребтів, мають V-подібну, місцями ущелиноподібну форму. На північно-східних схилах кам'яні розсипи часто змінені обвальними осипними схилами. У верхів'ях р. Салатрук до русла підходить урвище – урочище Пекло.

Сивулянський підрайон є порівняно важко доступний. Проте унікальні, іноді незаймані ландшафти приваблюють туристів. Через це в найближчому майбутньому підрайон має перспективи для розвитку туристичної індустрії, правда, з одночасним створенням і розширенням існуючих об'єктів заповідання.

Пасічансько-Яремчанський підрайон (4.5) розміщений на межиріччі Бистриці-Надвірнянської і Пруту в межах Орівської морфоструктури. Орівська морфоструктура в цьому регіоні має максимальну ширину — до 14 км. У будові підрайону переважають відклади стрийської світи верхньої крейди. Масивні ямненські пісковики відслонені вузькими смугами переважно у південно-східній частині підрайону.

У рельєфі добре простежується два пасма, представлені невеликими хребтами або окремими невеликими масивами з куполоподібними вершинами. Південно-західний хребет добре фіксований вершинами Пасічанка (1 212,8 м), Підмеречек (1 251,6), Синечка (1 400,9), Підбуковець (1 223,5 м). Північно-східна частина підрайону складається з окремих масивів, які орієнтовані у „карпатському” напрямі та фіксовані вершинами Студена Клева (1 046,7 м), Вавторова (1 059,0 м), від яких у різних напрямках відходять численні невисокі відроги. У південно-східній частині підрайону пригребеневі частини схилів укриті кам’яними розсипами, трапляються обвальні ділянки біля г. Синечка, скельні відслонення висотою 3–20 м (г. Пірс-Дора).

Територія сильно розчленована численними ріками і потоками, які часто мають вигляд невеликих ущелин. В руслах часто простежуються пороги, водоспади.

Значна частина території підрайону належить до Карпатського національного природного парку. Функціонує багато санаторіїв, туристичних баз (Десятин, Дора, Яремча, Ямна, Микуличин).

Довбушанський підрайон (4.6) охоплює межиріччя Бистриці-Надвірнянської–Пруту в межах морфоструктур Сколівської і Парашки. До Сколівської морфоструктури у підрайоні належить група масивних вершин Козя (1 420,3 м), Товста (1 399,6 м) та ін. Продовженням цих масивів у південно-східному напрямі до долини р. Прут є хребет Явірник (1 243 м). Пригребенева частина схилів масивів Козя і Товстої, а також північно-західна частина хребта Явірник приурочені до смуги ямненських пісковиків і вкриті кам’яними розсипами. На північному схилі хребта Явірник відслонення ямненських пісковиків утворили урвищу стінку.

Південніше розміщений один з найтиповіших горганських хребтів — Довбушанка (найвищі вершини – Довбушанка, 1 754,6 м і Ведмежик (1 736,0 м), який сформувався на південній смузі ямненських пісковиків скиби Парашки. Серед інших горганських хребтів він вирізняється масивністю, різкістю форм (структурні уступи, урвища), великими полями кам’яних розсипів.

Північно-західніше до долини Бистриці-Надвірнянської, розміщені великі масиви Скалки Нижні і Скалки Верхні, а також масив з конусоподібною вершиною Поленський (1 693 м), схили яких покриті переважно великобриловими розсипами.

На південному сході до долини р. Прут продовженням хребта Довбушанки є хребет Синяка (1 665,2 м) – Хом’яка (1 542,0 м), які розділені ущелиноподібною долиною р. Зубрівки (один з витоків р. Зелениці) з урвищними берегами. Вздовж гострого скелястого гребеня, який з’єднує вершини Синяк і Малий Горган, у ямненських пісковиках утворилося ровоподібне зниження.

Підрайон сильно розчленований притоками р. Бистриці-Надвірнянської, Пруту, Зелениці, Прутця-Яблунецького та ін. Багато потоків є селенебезпечними.

Більша частина території Довбушанського підрайону належить до державного заповідника „Горгани” (площа 5 341 га).

Підрайон Запрутських Горганів (4.7) займає правобережну частину басейну р. Прут і охоплює морфоструктури, які сформувалися на скибах Орівській, Сколівській, Парашки і Зелем’янки. Скиби Сколівська і Зелем’янки на правобережжі р. Прут занурюються і перекриті, відповідно, скибою Парашки й олігоценовими відкладами зони Кросно.

Орівська морфоструктура займає більше половини території Запрутських Горганів. Ширина вздовж долини р. Прут становить близько 12–14 км. У рельєфі є декілька хребтів карпатського простягання, приурочених до окремих складок (лусок), у будові яких домінує дрібноритмічний фліш стрийської світи.

У північній частині підрайону простежується хребет з куполоподібними вершинами Яворова (947,0 м), Рокита Велика (1 110,7) і Рокита Мала (1105,9 м), у пригребеневих частинах яких чітко виділені вирівняні поверхні. Південніше, на правобережжі р. Прутця-Чемеговського, простягається хребет з вершинами Маковиця (984,5 м), Чемеговська (1 127,2), Штав'єра (1 122,9 м), у будові якого, крім відкладів стрийської світи, беруть участь ямненські пісковики і повний комплекс еоценового флішу. Ще одне пасмо, що приурочене до Орівської скиби, простежується на лівобережжі р. Прутця-Чемеговського куполоподібними вершинами Хега (1 117,0 м), Шекелювка (1 284,0), урочище Під Бердами (1 301,8,0 м), гребені та північні схили яких вкриті кам'яними розсипами.

Південна частина підрайону Запрутських Горганів пов'язана зі звуженими скибами Сколівською, Парашки і Зелем'янки (скиби Сколівська і Зелем'янки тут занурюються і виклинює). У рельєфі представлена хребтами, пригребеневі частини яких складені ямненськими пісковиками. Хребти мають скелясті гребені, на схилах і гребенях — кам'яні розсипи. До Сколівської скиби приурочений хребет Чорного Погару (1 266,0 м), до скиби Парашки — хребет з вершинами Гребінь (1 040,0 м), Кобила (1336,8 м), урочище Польє (1 426,0 м), до скиби Зелем'янки - хребет Ворохтинський з вершинами Ворохтинська (1325,5 м) і Китилувка (1382,9 м). Долина Прутця Чемеговського розділяє підрайон Запрутських Горганів на два мікрорайони, в яких добре помітні морфологічні відмінності, пов'язані зі структурно-літологічними особливостями. Вигідне положення Запрутських Горганів (добре освоєна долина р. Прут, Карпатський національний природний парк) робить його перспективним для інтенсивного рекреаційного освоєння.

5. Район низькогірного рельєфу Покутсько-Буковинських Карпат. Низькогірний рельєф сформувався на Бориславсько-Покутському покриві Внутрішньої зони Передкарпатського прогину. Східніше межиріччя Пруту і Пістинки структури покриву виходять на поверхню у вигляді антиклінальних складок, ядра яких утворені стійкими відкладами стрийської (верхня крейда) і ямненської (палеоцен) світу.

У рельєфі чітко простежуються антиклінальні хребти і синклінальні долини. Вони утворюють декілька низькогірних гірських ланцюгів з переважними абсолютними висотами 700–900 м. Наростають абсолютні та відносні висоти від краю вглиб гір. Найяскравіше у рельєфі виділені такі низькогірні ланцюги: Дубовий–Лебедин–Кам'янистий, Вижицько–Берегометський, Карматура–Хоменський–Кругла, Брусний–Сокільський–Рожен–Баньків, Плоский–Магура–Галечки Великі, Максимець–Кінашка.

Ширина Покутсько-Буковинського низькогір'я зменшується з північного заходу на південний схід від 15 км до 10–5 км у Буковинській частині.

За особливостями рельєфу район розділений на два підрайони: Покутське низькогір'я і Буковинське низькогір'я, межею поміж якими слугує долина р. Черемош.

Покутське низькогір'я (5.1) дуже чітко виділене морфоструктурами, що сформувалися на антиклінальних складках. Одновисотні хребти і куполоподібні вершини відповідають відпрепарованим денудацією ядрам складок. Привертають увагу те, що ці хребти порівняно молоді (Карматурська верхньопліоценова поверхня вирівнювання, Гофштейн, 1995), і процеси денудації не встигли замаскувати елементи структури.

Від краю Карпат до Орівського насуву виділяють такі антиклінальні хребти (морфоструктури): Лебедина–Кам'янистого, Карматури–Хоменського, Брусного–Сокільського–Рожен, Плоского–Глинистого і Максимця.

До Передкарпаття хребет Лебедина–Кам'янистого підходить добре вираженим орог-

рафічним уступом висотою від 250 до 350 м. Усереднені абсолютні висоти хребта коливаються в межах 600-800 м (г. Михалків, 812,4 м).

Углиб гір абсолютні висоти хребта поступово зростають. У морфоструктурі Карматури–Хоменського – 700–800 м (максимальні – 909,6 і 873,9 м), у морфоструктурі Брусного–Сокільського–Роженя – 750–850 м (максимальна – 957,6), у морфоструктурі Плоского–Глинистого – 850–1 000 м (г. Буковець Річківський, 1 059,0 м – максимальна висота для всього Покутського низькогір'я), у морфоструктурі Максимця – 850–950 м (г. Максимець (981 м) і Стручків (998,9 м)).

Хребти розділені поздовжніми долинами, які сформувалися у синклінальних зниженнях, виповнених олігоценними і міоценовими відкладами. Долини поперечних рік ділять хребти на окремі відрізки (блоки).

Підрайон Покутського низькогір'я порівняно добре освоєний людиною, значні площі займають сільськогосподарські угіддя і населенні пункти. Тут досить інтенсивно розвиваються сучасні геоморфологічні процеси (природні й природно-антропогенні), зокрема площинна та лінійна ерозія, зсуви.

У підрайоні створено НПП „Гуцульщина”. Досить давно й успішно розвивається туристична галузь, значні перспективи для комплексного рекреаційного освоєння.

Буковинське низькогір'я (5.2) охоплює територію на схід від долини Черемошу до кордону з Румунією. Складки Покутського покриву тут звужуються, зливаються між собою і виклинюють (Кам'янистий і Карматура). Їхнім продовженням є Виженська антикліналь.

Орографічне продовження складок Брусного і Плоского у Буковинському низькогір'ї – хребти Баньків–Галечки Малі і Магура–Перехресток–Галечки Великі. Складка Максимця на межиріччі Черемошу–Сирету представлена гірським ланцюгом Черешніва–Кінашки.

Ознаки, які виокремлюють відмінність цього регіону від Покутського низькогір'я, є такі: густе гратчасте розчленування, менш виразна структурно-морфологічна залежність, значно вища залісненість і менша освоєність людиною.

У крайових Вижницько-Берегометських хребтах нараховують до п'яти літоморфних пасом (Лящук, 1963), висота яких від краю гір зростає від 700–750 м до 800–850 м (г. Ложечани, 896 м, Геролуй, 866,6 м). До Передкарпаття підходять орографічним уступом заввишки 200 м. Хребет Баньківа і Галечок Малих є ніби продовженням хребтів Сокільського і Роженя Покутського низькогір'я. Абсолютні висоти перевищують 800 м (г. Верхоріччя, 834 м, г. Галечки Малі, 875 м).

Гірський ланцюг Магури–Перехрестка–Галечок Великих сформувався на буковинському продовженні складки Плоского. Абсолютні висоти – 900–1 000 м, максимальні — г. Магура (1 010 м) і г. Перехресток (1 012,6 м).

Максимум абсолютних висот приурочений до морфоструктури Кінашки, яка сформувалася на продовженні складки Максимця. Абсолютна висота Кінашки – 1 081,5 м є максимальною для всього Покутсько-Буковинського низькогір'я.

За деякими відмінностями у морфології рельєфу підрайон можна розділити на дрібніші таксономічні одиниці (мікрорайони) поперечними долинами Черемошу, Сирету і Малого Сирету. Зокрема, М. Кожуріна (1958), а також Б. Лящук (1963) в околицях Красноільська виділяють регіон низькогірного рельєфу екзотичних вапнякових скель.

Мальовничі ландшафти Буковинського низькогір'я перспективні для рекреаційного освоєння і потребують значного збільшення площі природоохоронних територій.

6. Район середньогірного рельєфу скибових Покутсько-Буковинських Карпат розмі-

щений між Прут–Черемоським вододілом на північному заході і кордоном з Румунією на південному сході в межах морфоструктур Парашки й Орівської. На півночі район межує з Покутсько–Буковинським низькогір'ям, на півдні – з Ворохта–Путильським низькогір'ям Вододільно–Верховинських Карпат.

Для району характерна добре виражена асиметрія гірських хребтів, значне вертикальне і горизонтальне розчленування, переважання вузьких і глибоких річкових долин, наявність великих за розмірами водозбірних лійок (котлів) у верхів'ях, переважання вузьких хребтів, часто із скелястими гребенями у покутській частині та масивних гребнів із зубчастими гребенями у буковинській частині району.

За морологічними ознаками, морфоструктурними і морфоскульптурними особливостями район середньогірного рельєфу скибових Покутсько–Буковинських Карпат розділяють на два підрайони: Покутське середньогір'я і Буковинське середньогір'я. Межа поміж ними проходить по долині р. Черемош.

Покутське середньогір'я (6.1) поміж вододілом рік Пруту–Черемошу та долиною р. Черемош приурочена до скиб Орівської і Парашки. Орівська скиба на цій ділянці різко звужена з 8–10 км до 3–5 км, з південного заходу перекрита скибою Парашки, а в північно–східному напрямі насунена на Покутський покрив. З Орівською скибою пов'язаний гірський ланцюг, який з північного заходу на південний схід фіксований вершинами Лисина Космацька (1 465,0 м), Грегит (1 472,0), Чорний Грунь (1 387,5), хребтом Ігрьць (1 311,8), хребтом Буковець з вершинами Копилат (1 155,5) і Писаний Камінь (1 221,4 м).

Із розміщеною південніше морфоструктурою Парашки у межах підрайону пов'язана найвища частина Покутсько–Буковинського середньогір'я. У рельєфі гірський ланцюг фіксований з північного заходу на південний схід такими вершинами: Гордя Доброківська (1 356,8 м), Гордя (1 478,7), Версале́м (1 406,7), Ротило (1 483,2 – найвища вершина Покутсько–Буковинських Карпат), Габорянська (1 444,5), Біла Коби́ла (1 476,9 м). Більшість вершин має гострокутну форму, іноді у вигляді конуса (г. Ротило), вкрита кам'яними розсипами. Кам'яні розсипи покривають також значні площі схилів. Через це ландшафт Покутського середньогір'я близький до горганського типу.

Буковинське середньогір'я (6.2) розміщене між долиною р. Черемош і кордоном з Румунією, охоплює морфоструктуру Орівську та Парашки. З Орівською морфоструктурою пов'язані два паралельні хребти, які приурочені до двох паралельних складок (лусок) і розділені вузькою синкліналлю Писаного Каменю.

Північне пасмо простежується через вершини Садниста (1 143,3 м), хребет Букова (1 080,2), Петроушна (1 139,6 м). Південне пасмо з північного заходу на південний схід фіксоване хребтами Бочкова (1 240 м), Травена (1 221,7) і Томнатика (1 159,9 м). Провідну роль в будові хребтів відіграє дрібноритмічний фліш стрийської світи, через що у більшості хребтів сформувалися пригребеневі пологовипуклі поверхні на абсолютних висотах 900–1 100 м.

Зі скибою Парашки пов'язані також два паралельні пасма. Північне пасмо складається із хребтів Чіохелька (1 347,0 м) і Чимірна (1 306,9 м), які мають вигляд суцільних валів із зубчастими вершинами. З південним пасмом пов'язані максимальні абсолютні висоти Буковинських Карпат. З північного заходу на південний схід у ньому простежуються хребти Ракова (1 287,7 м), Осередка (1 365,6) і Шурдин (1 377,4 м). Хребет Ракової–Осередка – асиметричний, південні схили – східчасті. Хребет Шурдин вирізняється масивністю, симетричною будовою, численними відгалуженнями.

Підрайон сильно розчленований поперечними і поздовжніми долинами, слабо освоєний господарсько, але з огляду на мальовничі ландшафти надзвичайно перспективний для рекреаційних потреб.

1. Біланюк П. Фізична географія Карпатської України. – Львів, 1939. – С. 9–36.
2. Ермаков Н.П. Схема морфологического деления и вопросы геоморфологии Советских Карпат // Тр. Львов. геол. об-ва. – 1948. – Вып. 1. – С. 62–84.
3. Ермоленко Ю.А. Геоморфология Бескид. Автореф. дисс... канд. геогр. наук., Львов, 1967. – 18 с.
4. Кравчук Я.С. Геоморфология Пригорганского Предкарпатья. Автореф. дисс... канд. геогр. наук. – Львов, 1971. – 18 с.
5. Ляшук Б.Ф. Геоморфология Покутко-Буковинских Карпат: Автореф. дисс. канд. геогр. наук. – Львов, 1963. – 16 с.
6. Мельник А. Українські Карпати: еколого-ландшафтознавче дослідження. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 1999. – 284 с.
7. Природа Українських Карпат / За ред. К.І. Геренчука. – Львів: Ви-во Львів. ун-ту, 1968. – 265 с.
8. Рудько Г., Кравчук Я. Інженерно-геоморфологічний аналіз Карпатського регіону України. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2002. – 171 с.
9. Сливка Р.О. Геоморфология Водораздельно-Верховинских Карпат: Автореф. дисс... канд. геогр. наук. – Львов, 1971. – 18 с.
10. Стадницкий Д.Г. Геоморфология Горган. Автореф. дисс. канд. геогр. наук. – Львов, 1964. – 16 с.
11. Цысь П.Н. Схема геоморфологического районирования западных областей УССР // Геогр. сб. – 1951. – Вып. 1. – С. 11–62.
12. Цысь П.Н. Гоморфологические районы Советских Карпат // Геогр. сб. –1956. – Вып. 3.– С. 5–24.
13. Цысь П.М. Геоморфология УРСР. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1962. – 223 с.

GEOMORPHOLOGICAL REGIONALIZATION OF THE SKYB CARPATHIANS

Ja. Kravchuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
Doroshenko Str., 4, UA – 79 000 Lviv, Ukraine*

Geomorphological regionalization of the Skyb Carpathians has been carried out based on a detailed morphostructural analysis. Taxonomic units (subregions, districts and subdistricts) have been singled out taking into consideration both the longitudinal and transverse structural and lithological divisions.

Key words: geomorphological regionalization, morphostructural analysis, typological and territorial principle, taxonomic units of subdivision of regions.

Стаття надійшла до редколегії 07.10.2005
Прийнята до друку 14.10.2005